

LES ERRADES HISTÒRIQUES, RESSÒ n° 299, 1999

No vull parlar dels errors de Santa Coloma com a poble, sinó de les petites errades i follets que es colen i posem en els llibres sobre la nostra història. En el sopar popular de la passada Festa Major, el pregoner Xavier Solà va llegir una preciosa llegenda de Joan Amades en la qual parlava de Sant Climent de Cladells, lloc inexistent i que devia confondre amb Sant Salvi o Sant Miquel de Cladells. I em va fer pensar en la quantitat de petites errades que cometem contínuament quan escrivim. Unes producte de la pressa, altres de xifres que queden capgirades, altres per desconeixement, i altres senzillament no són errades sinó fets que amb el temps se'n troba més documentació que invalida la proposta inicial.

A tots els mapes topogràfics de l'exèrcit sortia al costat de Santa Coloma, l'ermita de Sant Salvador en el lloc on hi ha la font. Raó? L'any 1885 el propietari de la font, Sr. Font de Vinyals va construir una vertadera ermita amb sant inclòs en el lloc on rajava l'aigua i va durar fins l'any 1937 quan l'enderrocaren. Però la majoria de mapes han mantingut la denominació i s'han limitat a anar copiant del mapa anterior les dades sense el treball de camp. Més "errors": el propi autor d'aquest article, en el llibre *El Parc de Sant Salvador*, quan parla d'un habitacle construït en el passeig durant la República per donar feina als aturats, el situa "davant" del Consell Comarcal, quan en realitat és "abans" del Consell en la mateixa vorera. El que fa un adverbi!

Una errada diferent es troba en el llibre *El Cercle Cultural Colomenc* (pàg. 37) quan en les Despeses del Círcol els cinc primers conceptes surten zero pessetes, xifres que no lliguen amb el Total. Raó? Una errada informàtica que em convertí diferents quantitats en zero i que em passà per alt quan corregia la prova definitiva. I parlant del Cercle el llibre *El patrimoni de la Selva* de J. Llinàs i J. Merino, l'anomena com a Antic Casino, quan en realitat mai tingué aquest nom, ni oficial ni popularment. En el mateix llibre i per un altre ball de xifres, apareix la concessió del mercat setmanal a Santa Coloma l'any 1334 en lloc del 1344.

Anem ara a la *Historia de Santa Coloma de Farnés y su comarca* (1950) de J.M. Millàs i F. Rabassa. Quan s'explica la fundació de Santa Coloma es fa referència a una destrucció de l'església pels àrabs a principis del segle X, ja que Millàs acceptava "Ungulis" com una deformació de "agarenis". Fals. El mateix Millàs s'encarregà anys més tard d'arreglar-ho i en l'article "*Sobre las incursiones húngaras en la Cataluña condal*" (1962) reconeixia la seva mala interpretació i demostrava que foren els

hongaresos qui destruïren en una de les seves incursions l'església de Santa Coloma l'any 924, tot i que més tard sembla demostrat que fou el 942. Seguim a Millàs: el primer document que presenta que parla de Santa Coloma el data l'any 898. Sobre aquesta data s'ha situat l'origen documentat més antic de la població. En la magnífica obra escultòrica de Martí Sabé, *Simbologia*, situada davant l'Ajuntament, hi consta també aquesta data. Malgrat tot, hi ha un document quasi idèntic al citat per Millàs que correspon a l'any 886, o sigui que ens "envellim" dotze anys.

La Guia de Santa Coloma de Farners (1979) de J.M. Mas i Solench situa la construcció de l'actual rellotge del campanar l'any 1908, quan fou l'any 1910. Possible raó? Les actes de l'ajuntament d'aquest període 1910 estan enquadrades equivocadament amb el l'any 1908. En el mateix llibre i possiblement per un ball tipogràfic de xifres, consta la inauguració de la nova obra de l'església el 1823 quan fou el 1832 .

Errades lògiques que ens res desmereixen la feina feta per tots els que volem acostar la història als ciutadans. Però hi ha altres tipus d'errades més greus que poden ofendre als nostres veïns El llibre *Guia turística i gastronòmica del Pla de la Selva* (1996) quan explica els indrets de Santa Coloma, hi col·loca Santa Creu d'Horta (Osor) Santa Margarida de Vallors i el Pedró (Sant Hilari Sacalm) i Santa Bàrbara (Anglès). Una cosa és la Ruta de les Ermites i l'altra apoderar-se del que no és nostre. Per acabar, una guinda: *La Guía del Trotamundos.Cataluña.*(1998, p. 403) parla de Santa Coloma que "*cifra su actividad económica en la producción corchera*". Ni en els moments de màxim esplendor del suro colomenc, els anys vint i trenta, el suro n'era la base econòmica. Molt menys l'any 2.000. Però això no és res comparat amb el que ara us cito textualment de la mateixa pàgina: "*El museo de Santa Coloma, de patronazgo municipal, muestra vestigios arqueológicos y enseres típicos del agro comarcal (aperos, herramientas, etc)*" On és aquest Museu? Com és que l'ajuntament el té amagat i només l'ensenya als forasters? Senyors i senyores, o l'ajuntament ens enganya (Déu ens en lliuri!) o una sèrie de senyors fan guies tancats en un despatx sense saber què diuen. Tanmateix com deia la meva àvia "Si està escrit en un llibre, és veritat" que seria el moment que l'ajuntament, per no quedar malament amb els Trotamundos muntés de veritat un museu que no fos només els "vestigios" i els "aperos" i les aixades i els vestits d'abans i el lliet d'Olot del segle XIX que hi ha a tots aquests museus, sinó que pensés en el segle XXI i dissenyés un museu VIU, DINÀMIC, on els colomencs no es recreessin només en el seu passat, sinó que els donés idees, pautes i camins per al seu futur. Seria

hora, després de tants anys, que l'ajuntament fes de veritat un Projecte Cultural ampli i atrevit